

Vinterprogram

29 DECEMBER VINTERFAGELTAXERING SAMLING VID SHELL PÅ ÅKERÖ
KL. 09.00 KONTAKTA BOSSE ALEXANDERSSON, 10820

9 FEBRUARI BILDAFTON, MED FÅGELKLUBBENS EGNA FOTOGRAFER.
SAMLING PÅ KAJEN KL. 17.00

31 MARS UGGLEVAKA SAMLING VID SHELL PÅ ÅKERÖ KL. 20.00

13 APRIL FILMAFTON MED GÖSTA TYSK SOM VISAR FILM OM BL.A
TJÄDERLEK. SAMLING PÅ KAJEN KL. 17.00

18 MAJ LIMSJÖMORGON SAMLING VID TORNET NORSBRO KL. 06.00

8 JUNI DRAGSÅNGARNA SAMLING VID SHELL ÅKERÖ KL. 05.00

KOM IHÄG: RESORNA KOSTAR 5 KR/DELTA GÅRE. TAG MED VARMA KLÄDER
OCH FIKA. STÖVLAR ÄR LÄMPLIGA SJÖDON!

Leksands
Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD Nr 3 1985

LIKAREN.....

STÅLTERMOS.....	165.-
RYGGSÄCK MED STOL.....	124.-
HANDVÄRMARE.....	15.50
KOMPASS "SILVA".....	35.-
FOTOVÅSKA.....	98.-

CLAS OHLSON AB

NÖTKRAKAN INVADERAR SVERIGE

Under hösten har stora delar av landet invaderats av den ryska rasen av Nötkråka. Den s.k smalnäbbade nötkråkan, *Nucifraga macro-rhynchos* gör vissa år, ex.vis 1971, 1977 och 1980, invasionsartade förflyttningar. Hos oss i Leksand kan den under dessa gynsamma år ses bl.a i de Cembratallar som finns på Hantverkargatan.

I år har 3 olika rapporter om nötkråkor kommit in från Noret. Med stor sannolikhet rör det sig om den smalnäbbade rasen. Vår svenska Nötkråka återfinnes annars i Hassel- och Granbestånd upp till Mälardalen.

Spana lite extra noga när Du passerar tallarna på Hantverkargatan nästa gång. Kanske får Du då se den ovanliga Smalnäbbade Nötkråkan.

OMSLAGSBILD: Svensk Nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*)

FOTO: Viking Olsson/N

Leksands Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD

UTGIVEN AV LEKSANDS FÅGELKLUBB 1985

Ansvarig utgivare:	Staffan Müller, Sturollasgattu 3 793 00 LEKSAND, Tel 0247-134 95
Redaktion:	Staffan Müller, Kjell Leander, Ove Östberg och Conny Hansson.
Adressändringar:	Skriftligen till: Bosse Alexandersson, Tillasvägen 19, 793 00 LEKSAND
Medlemsavgifter 1986:	Vuxen.....40.-/år Familjemedlem.....20.-/år Ungdomar f. 65-86.....20.-/år

POSTGIRO: 438 26 34 - 6

BANKGIRO: 456 - 4373

TIDSKRIFTEN GES UT 3 ggr/ÅR. FÅGELKLUBBENS MEDLEMMAR ERHÅLLER TIDNINGEN UTAN KOSTNAD.

INNEHALLSFÖRTECKNING NR. 3/85

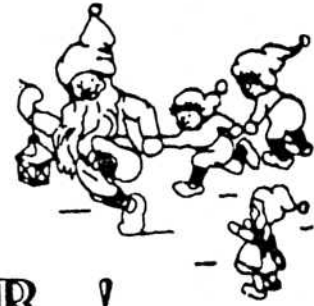
2	Nötkråkan invaderar	18	Rapport från årsmötet
4	Alvarsmark och Ölandsmyr	20	Årsberättelse 1985
5	Ölandsresan	24	Svårt för ugglorna
11	Hur gick det för inventeringslagen ?	25	Inte bara kris
13	Berguvarna placerade	26	Guldägg och rötägg
14	Fiskgjuse	27	Stenknäck
15	Örnutfodringen har startat	28	Ställ upp på Vinterfågeltaxering
16	Konstgjorda bon	30	Insjögruppens Vinterprogram
		32	Fågelklubbens Vinterprogram

PRESSTOPP FÖR NR 1/86 : 1:a FEBRUARI 1986.

GOD JUL

OCH

GOTT NYTT ÅR !

ÖNSKAR

Leksands Fågelklubb

Ja, så var det dags för ett nytt år igen.

Med det här numret av tidningen skickar vi ett inbetalningskort. Vi hoppas att Ni vill förnya Ert medlemskap och kanske ge ett litet extra bidrag till verksamheten.

På grund av ett tekniskt misstag så har trycket på bilderna blivit uruselt. Det beklagar vi verkligen, men vi har inte råd att trycka om den. Så.....

Styrelsen.

ALVARSMARK OCH ÖLANDSMYR

Förgäves får man i dag leta efter den så beryktade Ölandsmyn. För endast ett hundratal år sedan var stora delar av Alvaret sumpmark och vattensamling. Idoga dräneringsprojekt har tills nu torrlagt större delen av Alvaret. Tyvärr har väl resultatet som syftade till att ge bättre jordbruksmark ej blivit vad man hoppats. Alvarsjordarna är karga och lämpar sig bäst som betesmarker.

På bilden står Ölandsresenärerna mitt ute på Alvaret och spanar förgäves efter Knisa mosse, en av Ölands förnämsta sjöfågellokal som på eftersommaren nästa helt torrlägges.

ÖLANDSRESAN

Under några av de sista sommarlovsdagarna reste ett 40-tal fågelklubbare till Öland.

Som vanligt när vi är ute, lyckades vi pricka in resor och utflykter så att vädret var nådigt.

Dagen vid Ottenby bjöd på högsommarvärme, vilket också avspeglade sig i fågellivet på Udden.

Vadarsträck

Trots att vi endast hann med några få timmars exkursion till Ottenby, lyckades vi få se merparten av det antal vadarearter som finns i landet. Flockarna var inte stora, men väl representativa.

Myrsnäppor och småspovar blev särskilt glädjande observationer. Vidare var det en hel del aktiviteter i lufthavet. Flera sparvhökar gjorde sträckförsök ut över Östersjön. Mellanskarvar i 100-tal uppehöll sig på de grunda revlarna strax öster om Ottenby.

Kapelludden

Iångbankarna vid ruinerna efter den Heliga Birgittas kapell på östra kanten av ön, hyser alltid en mängd vadare. Här fick vi bl a se flera Roskarlar som ännu var klädda i häckningsdrakten.

Kentska tärnor, Smätärnor och Svarttärnor kunde också ses här.

I tistelmarkerna uppehöll sig flera tusen Starar och Grönfinkar. Bland dem sågs också några Steglitsor. Hägrar och flertalet av Sveriges andararter rastade i de grunda havsvikarna.

Petgårde

En sjö som snabbt försämrats som höstfågellokal är Petgårde träsk nordost om Borgholm.

Tidigare fanns här öppet vatten och många simänder och gäss kunde ses. Nu skyttade endast ett fåtal Skedänder och Sothöns. Som vanligt hördes Vattenrallen och den årliga kullen av Ängshöksungar flög ständigt omkring över vassarna. Annars var sjön kusligt öde.

Av de restaureringsåtgärder vi såg senast vi besökte Öland, 1980, fanns inga spår. Bladvassen har tagit igen den tillfälliga utbredningsminskningen. Om några år är sjön ett minne blott, men kvarstår förståss som en förträfflig tättinglokal.

Fler Ängshökar

För 5 år sedan såg vi ett 20-tal Ängshökar. Nu har arten brett ut sig ytterligare och återfanns i år på i stort sett alla lämpliga lokaler.

Halltorps Hage

Som en rest av forna tiders ekbackar återfinns nu en liten ekskogsdunge vid Halltorp strax norr om Färjestaden.

En ung törnskata

Foto: Per Lindberg

TÖRNSKATOR NÄSTAN ÖVERALLT

En fågelart som uppträder synnerligen vanligt på Öland i slutet på Augusti är Törnskatan.

Bland enbuskar och törnesnår kan man se hundratals av dem, sitta spanande efter insekter, högt upp med bra utkik.

Hos oss är Törnskatan aldrig vanlig. Somrar med varmt och torrt väder, kan den ses på hyggen och i liknande biotoper även på våra breddgrader.

Ungarna är påfallande orädda och kan sitta endast något fåtal meter från betraktaren.

Tittar man lite extra noga bland taggarna i snåren, kan man se resultatet av Törnskatans jakt hänga ihjälstunget med en tagg tvärs igenom kroppen. Brutalt kanske vi tycker, men väldigt effektivt för fågeln.

Skalbaggar och andra insekter, ja till och med småfåglar kan bli Törnskatans byte!

Tidigare odlades eken främst för behovet av grova stockar vid fartygstillverkningen. Med nuvarande varvsmetoder saknar eken någon större ekonomisk betydelse, varför den fått ge vika för annan markanvändning.

I Halltorp reser sig ännu några mäktiga tusenåringar. En del är döda sen hundratals år, medan andra träd fortfarande bär en mäktig, grön krona.

Här kan man finna den mycket sällsynta Ekbocken, en jätteskalbagge som i Halltorp har sin enda bostad i Skandinavien.

Tillfälligtvis regnade det när vi besökte reservatet. Kanske var det lyckligt för oss, eftersom vi under vårt korta besök kunde hitta inte mindre än 3 exemplar av den ovanliga skalbaggen!!

Anders Ståhl, fågelklubbens specielle entomolog var med. Han var nog lyckligast av alla oss glada upptäckare. Det hör till saken att väldigt många entomologer gör resor till Halltorp utan att någonsin få se Ekbockarna.

Bålgeting

Det låter som något skräckinjagande och onyttigt när man nämner bålgetingen. Tyvärr har denna mycket stora geting blivit ovanlig i landet och är enligt expertisen utrotningshotad. På Öland kunde vi dock förutom vid Halltorps Hage också finna några exemplar i en fågelholk vid Beijershamn.

Beijershamn

blev utgångspunkt för våra resor på Öland. Där fanns en bekväm campingplats alldeles i anslutning till stenpiren.

När tillfälle gavs, kunde vi på egen hand promenera ut till Kalmar Sund och titta på det stora sträcket av främst andfåglar. Gräsänder och Bläsänder låg här i tusentals. Några små gåsfloccar kunde också ses passera under Ölandsbron. Vadare fanns det gott om överallt och i snåren passerade ständigt flockar av sångare och Rödhakar.

Beijershamn byggdes som djuphamn för ett hundratals år sedan. Men redan efter ett par decennier hade piren slammat igen och vassruggarna gjorde sitt intåg i den allt grundare viken. I dag finns här ett bladvassbälte som är flera kvadratkilometer stort.

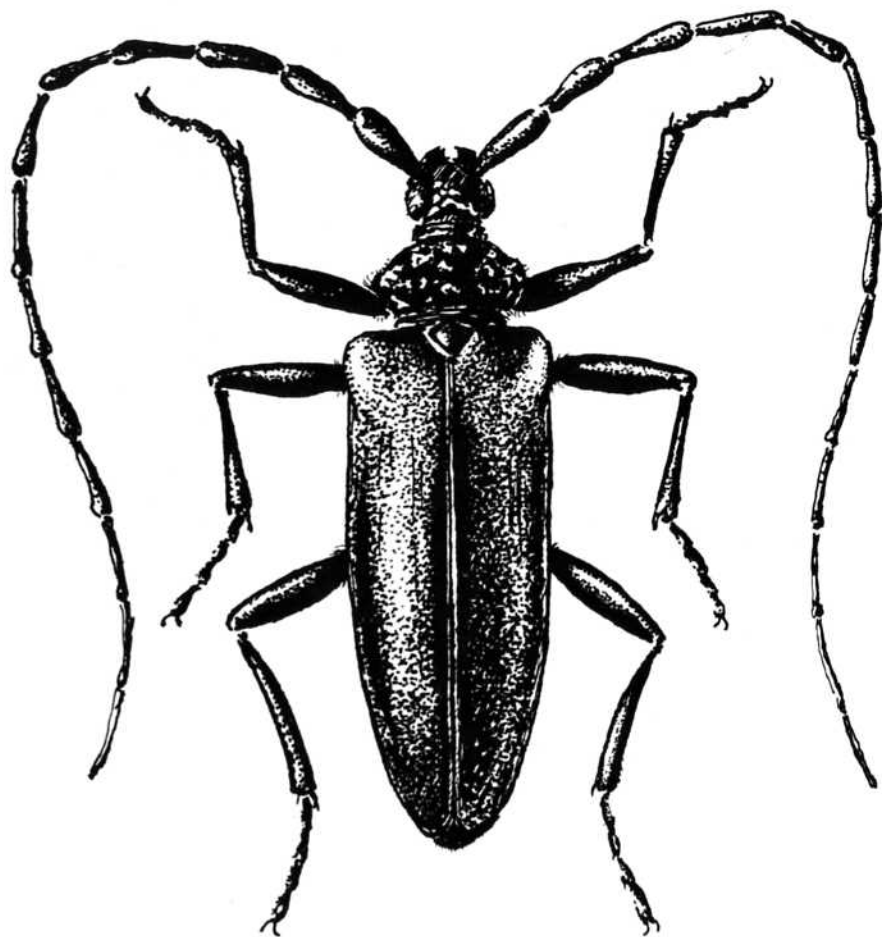
Under säsong svävar ständigt både Ängshök och Brun Kärrhök över vassarna. Aftonfalken torde vid Beijershamn ha ett av sina säkraste uppehållsorter här i landet.

Även om inte vi fick se den så måste vi ändå vara mycket nöjda med vår Ölandsresa.

Staffan Müller

ARTLISTA

UPPTECKNAD UNDER ÖLANDSRESAN 1 AUGUSTI 1985

MELLANSKARV
HÄGER
STORLOM
KNÖLSVAN
KANADAGÅS
PRUTGÅS
GRÅGÅS
SÄDGÅS
GRÅSAND
STJÄRTAND
BLÅSAND
KRICKA
ÄRTA
SKEDAND
GRAVAND
BERGAND
VIGG
KNIPA
SVÄRTA
EJDER
SMÅSKRAKE
ORMVRÅK
BIVRÅK
DUVHÖK
SPARVHÖK
FISKGJUSE
BRUNKÄRRHÖK
ÄNGSHÖK
LÄRFALK
TORNFALK

FASAN
TRANA
VATTENRALL
SOTHÖNA
STRANDSKATA
TOFSVIPA
STÖRRE STRANDP IPARE
MINDRE STRANDP IPARE
KUSTP IPARE
LJUNG P IPARE
ROSKARL
ENKELBECKASIN
STORSPÖV
SMÅSPÖV
RÖDSPÖV
MYRSPÖV
DRILLSNÄPPA
GRÖNBENA
SKOGSSNÄPPA
RÖDBENA
SVARTSNÄPPA
GLUTTSNÄPPA
KUSTSNÄPPA
KÄRRSNÄPPA
SMÅ/MOSNÄPPA
MYRSNÄPPA
SANDLÖPARE
SKÄRFLÄCKA
HAVSTRUT
SILLTRUT

GRÄTRUT
FISKMÅS
SKRATTMÅS
DVÄRGMÅS
SVARTTÄRNA
KENTSKTÄRNA
FISKTÄRNA
SMÄTÄRNA
TOBISGRISSLA
SKOGSDUVA
RINGDUVA
TURKDUVA
GÖK
KATTUGGLA
TORNSEGLARE
BACKSVALA
HUSSVALA
LADUSVALA
GRÖNGÖLING
SPILLKRÅKA
STÖRRE HACKSPETT
MINDRE HACKSPETT
SÄNGLÄRKA
TRÄDPIÄRKA
ÄNGSPIÄRKA
GULÄRLA
SÄDESÄRLA
TÖRNSKATA
STARE
NÖTSKRİKA

-Ekbock

-BÅS-

SKATA
KAJA
KRÅKA
KORP
GÅRD SMYG
RÖR SÅNGARE
TRÄDGÅRD SSÅNGARE
SVART HÄTTA
T ÖRN SÅNGARE
ÄRT SÅNGARE
LÖV SÅNGARE
KUNGSFÅGEL
SVARTVIT FLUGSNAPPARE
GRÅ FLUGSNAPPARE
STENSKVÄTTA
BUSKSKVÄTTA
RÖDHÅKE
KOLTRAST
TALTRAST
ENTITA
TALLTITA
TOFSMES
BLÅMES
TALGOXE
NÖTVÄCKA
GRÅSPARV
PILFINK
BOFINK
DOMHERRE
STENKNÄCK
GRÖNFINK
GRÖNSISKA
STEGLITS
HÄMPLING
ROSENFINK
KORSNÄBB
SÄVSPARV
GULSPARV

Steglits

FOTO:Viking Olsson/N

INTE MINDRE ÄN 128 ARTER PÅ 4 DAGAR. INTE DÄLIGT!

HUR GICK DET FÖR INVENTERINGSLAGEN ?

Inventeringen av fåbodmarker i kommunen har påbörjats.

De 6 inventeringslagen har besökt merparten av de marker som avses att inventeras. Det bytder en genomgång av ca 150 olika fådodar och byar.

Målet för årets inventering har varit att skaffa en bild över de olika områdenas karaktär, hur mycket lövträd finns det? Inslag av gamla träd? etc etc.

Nu skall inventeringen fortsätta i minst 2 säsonger till, då återstår det att se vad vi kan finna i fågelväg.

Ont om hackspettar.....
Även om årets inventering främst syftat till att få fram biotopbeskrivningar, har det självfallet inte uteslutit fågelinventeringar.

Tyvärer verkar resultatet av de första preliminära rapporterna att vara nedslående:
Inte en Vitryggig Hackspett och likaså noll Gråspettar.

Den större klarar sig.....
Det tycks som om det endast är den större Hackspetten som med säkerhet klarar sig i det föränderliga skogsbruket.
Fågeln finns i snart sagt alla slags biotoper, ute i storskog såväl som i trädgårdsmiljö.

Mindre Hackspett inventeras....
En anmärkningsvärd tillbakagång för de mindre Hackspetten har föranlett SOF att specialstudera fågelns förekomst i Sverige. Det är därför särskilt viktigt att alla rapporter om MINDRE HACKSPETT kommer till vår kännedom.

Gröngöling finns.....
Gröngölingen når i Siljanstrakten sin naturliga nordgräns. Det är därför lite extra glädjande att konstatera att fågeln finns på ett flertal lämpliga lokaler hos oss. Behovet av stora och murkna lövträd är hos Gröngölingen inte alls lika stort som för ex.vis den Vitryggiga Hackspetten.
Den förstnämnda är inte speciellt beroende av vedlevande insekter utan tycks nöja sig med myrugg och myror som basföda. Däremot önskas lövträd som boplatz åt gölingarna. Det är därför de kan ses på ex.vis Åkersön, vid Sätergläntan och i Ullvi.

Gråspetten.....
I fjol återfanns en kull Gråspettungar av Yngve Blomgren i Västanvik. I år har ingen av oss i lagen sett en enda fågel inom kommunens gränser.
Gråspetten är mycket ovanlig, men är i likhet med Gröngölingen inte alls totalberoende av vedlevande insekter. Därför är det märkligt

att observationerna är så sparsamma. Vi får hoppas att flera par kan upptäckas innan inventeringsarbetet avslutas.

Spillkråkan är lätt..... Det är inga större svårigheter att inventera Spillkråkan som hörs långväga och är mycket rörlig inom sitt revir.

I stort sett kan man säga att fågeln finns där den bör finnas. I högstammig och grov skog med inslag av löv och murkna stammar trivs den bäst.

I takt med att gammelskogen försvinner är det dock risk att den avtar.

Tretåig hackspett.....

I tät barrskog med ett stort inslag av döda och murkna träd, återfinnes den oskygga tretåiga Hackspetten. Tidigt på våren är den ganska lätt att inventera då dess läte hörs skapligt långt och är lätt att skilja från de övriga spettarnas.

En kraftig trumning (med lite lägre frekvens än de övriga) som varar i ca 1 sek, kännetecknar fågelns revirläte.

Troligen är den tretåiga ej så ovanlig som vi kanske tror. Den har i år återfunnits på flera nya platser.

Titta lite extra i blockig terräng där skogsmaskiner ej kan ta sig fram!

Katastrof för Vitryggen.....

Den vitryggiga Hackspetten kan i likhet med Mellanspetten snart anses som utrotad i vårt land. Rapporterna från tidigare säkra lokaler i bl.a Östergötland, södra Dalarna och Värmland är nedslående. Eftersom det är brist på lämpliga häcknings- och födosöksbiotoper som drastiskt minskat tillgången på denna fågel, är läget alvarligt. Man kan kort säga att vi i vårt land snart saknar något skogsområde som kan hysa arten.

Därmed finns det heller ingen större anledning att med hjälp av individvård försöka rädda stammen. Hoppet får i stället vara att den utdöda Vitryggiga Hackspetten så småningom kan återvända till ett Sverige som har återskapat de för fågeln lämpliga miljöerna (jfr Pilgrimsfalken och Berguven som i stort sett har obegränsad tillgång på boplasar och föda!!)

Ge bidrag!!!!!!!

Även om många prognoser är nedslående, är det av största vikt att Du som medlem ställer upp och skänker en slant till inventerarna. Vår sita chans är att finna fåglarna och göra allt för att skydda deras känsliga boplatser.

Tack på förhand!

Staffan Müller

BERGUVVARNA PLACERADE I HÄCKNINGSVOLJÄR

Det berguvspar som omhulrats av Yngve Blomgren under ett helt år, har nu placerats ut i en häckningsvoljär. Där skall förhoppningsvis paret skrida till häckning redan i vinter.

Sören Stenberg har nu tagit över huvudansvaret för uvarnas fortsatta framtid och har anlitat ett litet gäng som kommer att arbeta med den tidskrävande foderleveransen. Gunnar Wennberg är fodervärd. Fågelklubbens frysbox finns nu placerad hos honom. Får Du tag på överkörda färka harar eller en uppsättning slakthöns etc, kontakta GUNNAR tel 103 94.

Bildkommentar: En del av de närmast inblandade stolt uppställda inför det högtidliga utsläppet i häckningsvoljären. (Obs. att endast en av medlemmarna som vanligt har händerna i byxfickorna, symptomatiskt!) FOTO: Ragnar Nyberg

ÖRNUFODRINGEN HAR STARTAT

Ater är vintern här.

Ett säkert vintertecken är den årliga vinterutfodringen av Kungsöm i Leksandstrakten.

Som vanligt kommer FARMEK i Borlänge att vara huvudsponsorer för denna verksamhet. Flera ton kött till lett sammanlagt värde av flera tusen kronor kommer våra rovfåglar till del.

Fr.o.m i år kommer Bosse Alexandersson att ansvara för ömutfodringen. Tillsammans med Hasse Jansen, Birger Blomqvist och Sven-Olof Hällgren, skall han se till att det ständigt finns foder på plats.

Vi önskar ömutfodrama lycka till och hoppas att året blir lika lyckat som föregående.

Ett stort tack till Sören Stenberg som under många år sett till att arbetet fungerat, men nu måste koncentrera sig på att ro Bergqvistsprojektet i hamn.

Glöm inte dessa angelägna projekt när Du skall "placera" dina pengar!!!

Staffan Miller

FOTO: FISKGJUSEN I TOPPEN PÅ SIN FAVORITTALL, KJELL WALLBERG

x x x x x x x x x x x x x x x x x

FISKGJUSE

1982 etablerade sig ett fiskgjuspar på en plats igen i Leksand efter många års bortovaro. Det året fick de fram ungar. De två följande åren har paret misslyckats med häckningen. Eftersom ett fiskgjuspar inte kan misslyckas flera år i rad av naturliga skäl hade Leksands Fågelklubb en viss bevakning i år (-85). Resultatet blev ändå detsamma. I Ludvika hade de också bevakning i år vid ett bo. Äggen försvann ändå då de inte kunde bevaka hela tiden. Allt tyder tyvärr på att äggplockare varit i farten vid båda bona!

x x x x x x x x x x x x x x x x x

KONSTGJORDA BON

En utarmning av faunan pågår nu på grund av bland annat vårt skogs- och jordbruk. Utarmningen drabbar nästan allt levande i vår natur och leder till att arter minskar. Till och med kråkan minskar (tvärtemot vad de flesta tror). Kråkans minskning får genast konsekvenser.

Tornfalk, lärkfalk, stenfalk och hornuggla är nästan helt beroende av kråkans fjolårsbon att häcka i. Dessa arter kan nämligen inte bygga något eget bo. (Det finns även fler arter som ibland använder kråkbon).

På flera platser i kommunen har lärkfalk och tornfalk försvunnit på grund av kråkans minskning. Därför dök idén upp att göra konstgjorda bon (vilket även prövats i andra länder). Idégivare och inspirationskälla är Gunnar Lind som har kunskap var falkar har funnits förr.

Resultat från 1984 (två bon uppsatta) blev en lärkfalkshäckning. 1985 blev det en lärkfalkshäckning igen vid samma sjö, en tornfalkshäckning och en gräsandshäckning! (Det händer faktiskt att gräsänder bor i kråkbon, ihåliga träd, balkonglådor etc).

Projektet fortsätter i större skala och förväntningarna inför 1986 är stora.

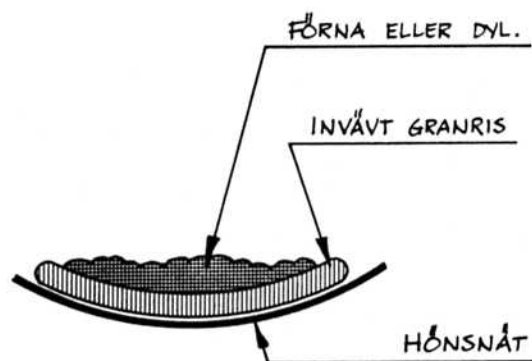
Sören.

MODELL 1

DENNA MODELL FUNGERAR MYCKET BRA.
TORNFALK OCH GRÄSAND HAR HÄCKAT
I DENNA.

BOET BYGGS DIREKT UPPE I TRÄDEN.
STORLEK CA ϕ 30-35 CM.

SKISS I GENOMSKÄRNING.

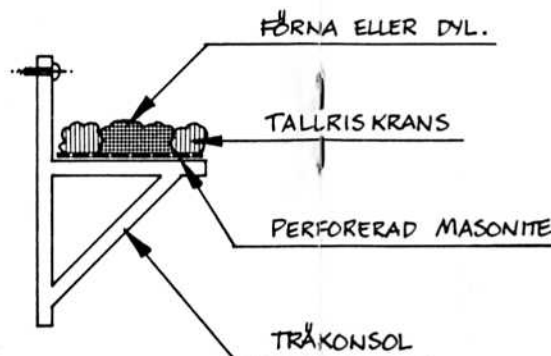

MODELL 2

LÄRFALK HAR HÄCKAT 2 ÅR I RAD
I DENNA TYP AV BO.

BOET BYGGS PÅ MARKEN FÖR ATT
I FÄRDIGT SKICK SPIKAS UPP.
STORLEK CA 30x30 - 35x35 CM.

SKISS I GENOMSKÄRNING.

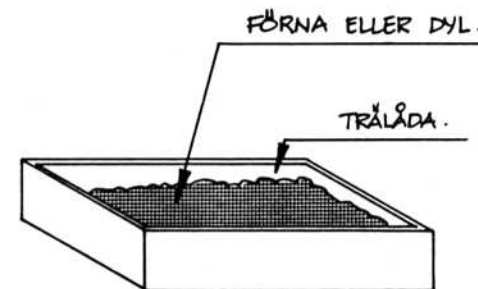

MODELL 3

DENNA ÄR TILL SKILLNAD FRÅN MODELL 1 OCH 2
UNDERHÅLLSFRI.

DEN ÄR LÄTT ATT GÖRA OCH ATT SÄTTA UPP,
EX. VIS MED FÖRLÅNGDA BOTTENBRÄDOR.
1986 FÅR VI SE OM DEN DUGER ÅT FALKARNA.

STORLEK CA 30x30 - 35x35 CM.

RAPPORT FRÅN FÅGELKLUBBENS ÅRSMÖTE

Fågelklubbens nionde årsmöte blev en stor hyllning till alla de goda krafter som verkar för fågelskydd i kommunen.

Sören Stenberg är mannen bakom det mesta av framgångarna med skogskampanjen. Hans arbete har bl a resulterat i att flera skogsbiotoper fått ett skydd. Framför allt har skogsbolaget Kopparfors AB tagit stora hänsyn vid avverkningarna i det känsliga området kring Grövelberget i östra Leksand.

Sören tilldelades vid årsmötet, ett resestipendium på 1000 kr. Sällan har nog någon varit så förtjänt av en utmärkelse!

Mer hyllningar

Yngve Blomgren har under året skött Fågelklubbens utvär, och gjort det på ett alldeles förträffligt sätt. Som en belöning för årets slit, tilldelades han och fru Ingegerd ett fint fotografi signerat Göte Bergqvist.

Kjell Leander avgick efter några års förtjänstfullt styrelsearbete och fortsätter sitt engagemang för fågelklubben genom att verka för Rapphönsprojektet.

Vidare premierades Conny Hansson och Sten Alexandersson för sina insatser med fågelklubbens tidning. Ekonomiskt sett vore det omöjligt för föreningen att hålla igång tidningen utan deras hjälp.

Per Lindberg har under nästan hela året arbetat som ungdomsplatsare åt kommunens naturvårdsombud och har lagt ner mycken möda på att förbättra situationen för fågellivet i Leksand.

Verksamheten

Fågelklubben har under året haft många tidskrävande projekt igång, men har klarat av åtagandena tack vare en bred hjälpinsats från många medlemmar. Bl a har ett 20-tal varit verksamma inom inventeringsarbete.

Örnutfodringen

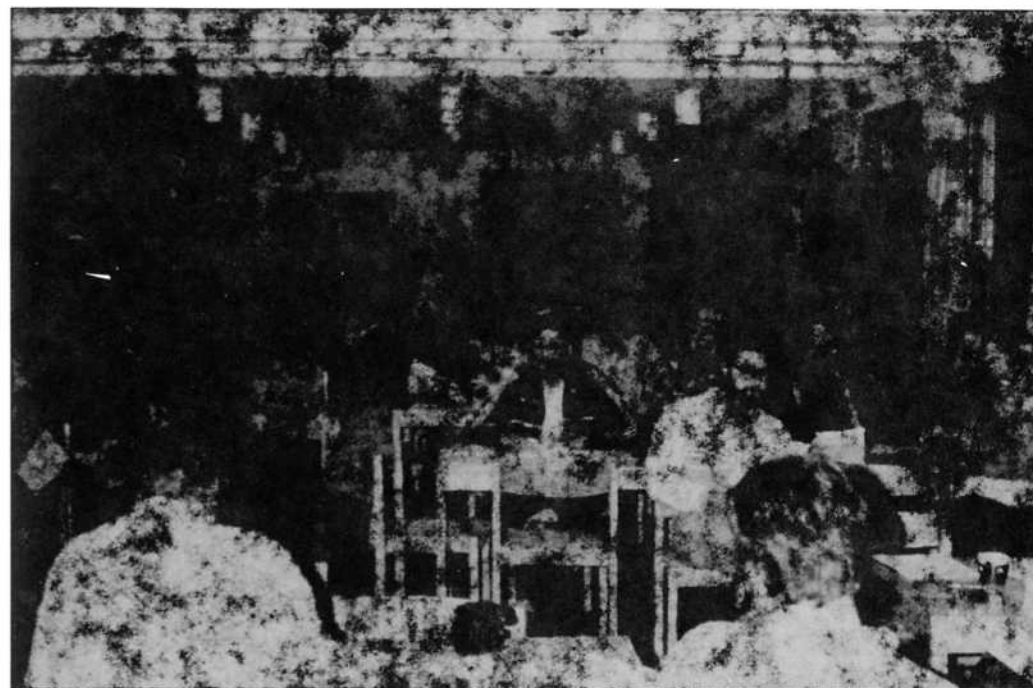
Åteln har under året skötts bra. Aldrig tidigare har så mycket kött lagts ut: 5000 kilo!

Nya aktiviteter

Trots det redan myckna engagemanget, diskuterades en del nya projekt. Bl a skall fågelklubben försöka tillverka bildband som skall upplysa skolungdomar om verksamheten kring fågelklubben samt tala om vilka fågelarter som finns omkring oss.

Resa till Sydeuropa

Om allt går enligt planerna skall fågelklubben genomföra en Europaresa sommaren 1987. Spanien är tilltänkt rese mål. Mycket jobb väntar dem som vill följa med.

Nästan 500

Medlemsantalet som nu i det närmsta uppgår till 500 personer, ökar ständigt och betyder mycket för föreningen. Till kommande år som blir ett jubileumsår, hoppas Fågelklubben på att kunna publicera ett informationsblad i 4-färgstryck.

Fler sponsorer

Vidare diskuterades på mötet vilka möjligheter det finns att inom föreningen skaka fram fler medlemmar som kan ställa upp som lotteriföreståndare, etc för att skaffa fram pengar till de kostsamma projekten. Det är av största vikt att engagemanget ej får falla på pengabrist. Av den orsaken värdjade ordförande till mobilisering för ekonomin.

Limsjöärendets gång presenterades och årsmötet kunde med tillfredsställelse notera att Vattendomstolen godkänt planerna på en restaurering av sjön. Tyvärr kom det väl lite smolk i glädjebägaren när kommunens budgetberedning beslöt att pruta på kommunens åtaganden under 1986. Vad som blev kvar av den föreslagna vinterrestaureringen blev 50 000 kr till projektering av arbetena!

Bildberättelse

Årsmötet avslutades med en bildberättelse över det gångna årets händelser. Ett synnerligen aktivt och intressant fågelskyddsår, även om många fåglar uteblev p g a den synnerligen märkliga våren och hösten.

Staffan Müller

Ömutfodringen

Aldrig tidigare har så mycket kött lagts ut till de övervintrande örnarna. Den kalla vintern har medfört att de mer än fem ton kött som transporterats kommit väl till pass.

Berguvsprojektet

Yngve Blomgren har under året lagt ner ett mycket stort och gott arbete på den dagliga skötseln av vårt avelspar. Fr o m 1 november 1985 kommer uvarna att förflyttas ut i en häckningsbur. Förhoppningsvis kommer paret att skrida till häckning redan denna vinter.

Projekt Rapphöna

Under året har Göran Rohdén skött de raphönor som införskaffades i höstas.

De vuxna fåglarna kommer i oktober att planteras ut tillsammans med ett 50-tal årsungar. Kjell Leander kommer att stödutfodra dem och svarar för tillsynen av fåglarna i frihet.

Holkbygget

Holkbygget har inte nått upp i samma omfattning som tidigare. Ett stort antal uggleholkar, starholkar och småfågelholkar har ändå tillverkats och placerats ut.

Inventeringslagen

Ett 20-tal medlemmar har under våren genomfört en inledande inventering av fåbodmarker och andra för främst hackspettarna intressanta biotoper. Ca 120 områden har kartlagts. Inventeringen kommer att följas upp under ytterligare 2 år. Tyvärr tycks resultatet av hackspettäckningarna vara mycket nedslående. Endast ett fåtal Mindre Hackspettar har häckat. Troligen ingen Gråspett eller Vitryggig.

Ungdomsgrupperna

I synnerhet Insjögruppen har varit mycket aktiva under året. En kull mellanstadieelever kan i framtiden vara till mycket stor nytta i föreningen. Holkbygge, exkursioner och resor har genomförts enligt planerna.

Skolengagemanget

Traditionenligt har ett stort antal klasser besökts. Högstadiets fågelklubbare genomförde under våren en resa till norska Runde.

Arrangemang

Årets bildaftnar var välbesökta. Ett fint storfrämmande fick vi bl a när Bjöm-Eyvind Swahn besökte oss.

Lotterier

Hasse Jansen har tillsammans med ungdomarna genomfört ett stort lotteri som gav ett värdefullt tillskott i vår kassa.

Övriga arrangemang

Köpmännens och Sparbankens Öppet Hus en vårsöndag gav oss ett netto på ca 4000 kr för några timmars engagemang. Dessutom blev vår tipspromenad en värdefull PR för föreningen.

Den traditionella Dalaradiomorgonen ger oss en god PR.

Ekonomi

En ordentlig uppryckning av ekonomi var under året en av huvuduppgifterna för styrelsen. Efter några lyckade arrangemang ser vi nu ut att ha återskapat en fast ekonomisk grund i föreningen.

Fågelåret

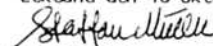
Ur många synpunkter blev 1985 ett märkligt och "dåligt" fågelår. Ugglorna och många rovfåglar misslyckades med sina häckningar. Våren blev sen och kort.

Sommarvädret var ej stabilt och många fåglar fick en besvärlig häckningssäsong.

Trots detta har många ovanliga och glädjande observationer gjorts.

Avslutningsvis vill jag rikta ett mycket varmt tack till alla dem som lägger ner ett stort arbete i föreningsverksamheten. Det sista årets aktivitet har verkligen bekräftat att de positiva tongångar som rått genom åren varit befogade. Vi är en synnerligen aktiv förening som säkert ännu ej nått toppen av vår förmåga. Låt oss höja målsättningarna ännu ett steg!

Leksand den 10 oktober 1985

Staffan Müller på uppdrag av styrelsen i Leksands fågelklubb

SVART FÖR UGGLORNA

Som framgår av Sören Stenbergs rapport har ugglorna i år haft en mycket besvärlig häcknings-säsong.

Gnagarna som under ett par år varit synnerligen talrika verkar helt ha försvunnit. Varken skogsmöss, åkersorkar eller de under föregående år så vanliga skogslämlarna har återhämtat sig.

Däremot har flera utsvulna ugglor påträffats ute i markerna. Per Lindbergs utmattade Pärluggla på bilden är en av flera fåglar som klarat sig dåligt. Bl.a har flera Kattugglor och en Slaguggla tagits omhand.

BILDEN: Pärlugglan får svälta i år
Foto: Per Lindberg

INTE BARA KRIS.....

Trots många negativa rapporter om fågelarters försvinnande, finns det ljusglimtar i vår fågelvärld.

KANADAGÅSEN har kommit för att stanna. En del tror att den kommer att utrota övriga gåsararter här i landet, p.g.a sin överlägsna storlek. Teorier som vi får hoppas ej är sanna. Det finns ju kungsfåglar.....

Nog platsar dessa fåglar i vår fauna, även om de skräpar ner där folk matar dem!!

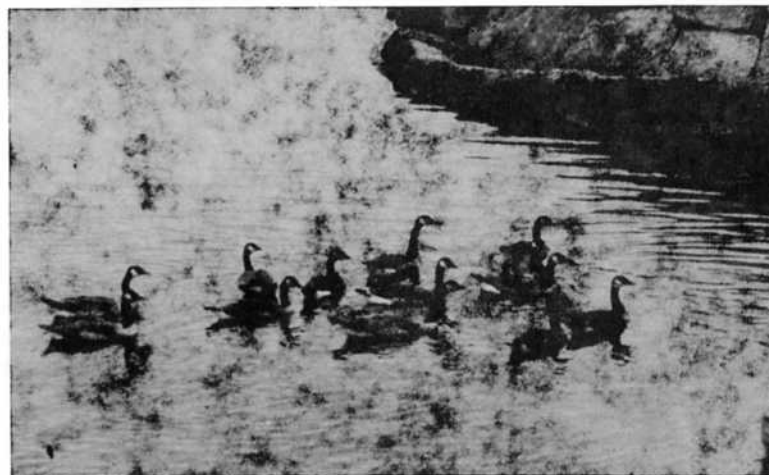
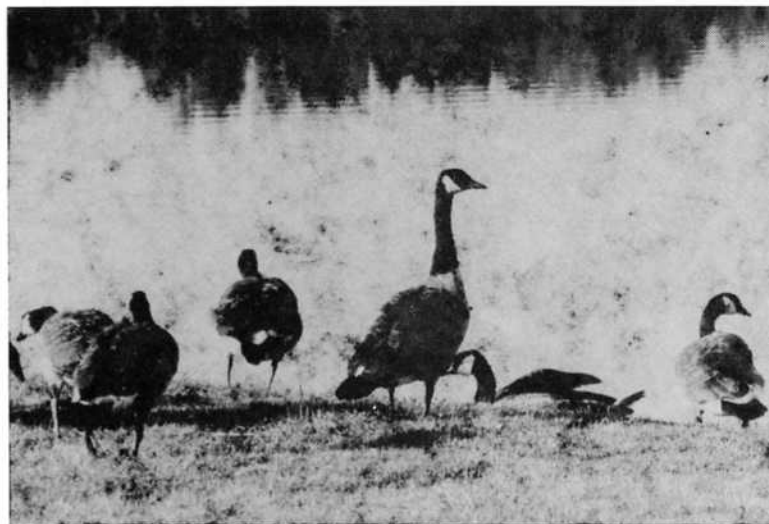

FOTO: Bertil Hellström

I Vår Fågelvärld utgiven av SOF delas det ut guldägg och rötägg till personer, föreningar eller myndigheter.

Om man skulle göra detsamma i Leksands Fågelklubb skulle ett rötägg gå till den person som sågat ner en slaguggleholk vid Oxmyran i Siljansnäs. Anledningen till detta kan man bara spekulera i. Holken satt i ett torrträd. Torrträd utan bark eller träd där barken börjat ramla av på gör mest nytta där de står. Inga skadeinsekter kan leva på dessa träd men många skogsägare tror det.

Det är roligare att dela ut guldägg. De två första går till familjerna Ivar Back och Rolf Erkers i Hjortnäs som genom åren hjälpt projekt Berguv Dalarna. Deras höns har hjälpt till att föda upp ungar som nu flyger fritt och klarar sig själva. I år fick Berguv Dalarna, som sköts av Dalarnas ornitologiska förening, fram tio ungar.

Tredje guldägget går till Arne Bond, Risholen, som vid avverkning sparade värdefulla aspar för häckspettar och ugglor. Ett tack även till skogsvårdsstyrelsen i detta ärende.

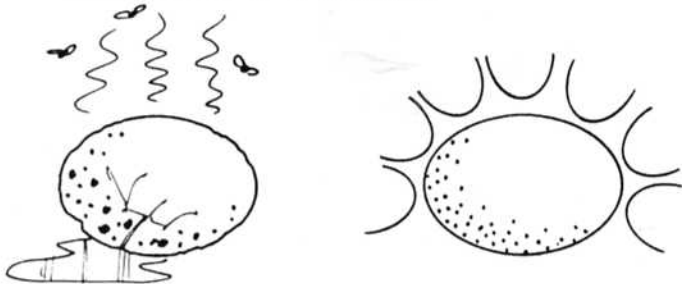
Det fjärde guldägget får skogsbolaget Kopparfors. En avverkning på Grövelberget i östra Leksand påbörjades i Augusti-85. Innan dess hade många instanser ända upp till naturvårdsenheten på länsstyrelsen haft önskemål att kunna spara detta fina område. Tyvärr fanns inga pengar att lösa ut området, 12-14 ha har ändå frivilligt sparats av bolaget! Det som blir kvar efter avverkning är många av de 300-åriga tallarna, en del äldre gran, två kolbottnar och dungar av asp.

Området var innan avverkningen det kanske finaste i Leksand med gammelskog och stort inslag av torrfuror och skogen gav intryck av urskog. Ett speciellt tack till planeraren på Kopparfors, Rolf Nyström, som varit mycket lyhörd till bl a Leksands Fågelklubbs synpunkter. Rolf ser bl a till att hänsyn tas vid avverkningar. Hänsyn kan vara att spara skog runt rovfågelbon, spara ihålliga träd och aspar m m.

x x x x x x x x x x x x x x x x x x

UGGLOR - 85

Uggleåret - 85 blev det sämsta på många år. Gnagarstammen kraschade och de enda ugglor som vi vet häckade var några kattugglor och spärugglor. Dessutom har ungefär en kattuggleunge per bo svultit ihjäl och det ska mycket till innan det händer. Kattuggleföräldrarna är goda jägare och de äter det mesta när det kniper. Förutom smågnagare och fågel äter de t ex insekter, grodor, daggmask och fisk! Kattugglan är alltså mycket anpassningsbar när det gäller dieten och det är nog en av förklaringarna till att arten är så utbredd i Europa. Det mycket dåliga smågnagar-året påverkade också ormvråkarna. Få par gick till häckning och få ungar blev flygfärdiga. Ormvråken lever ju mest av smågnagare.

STENKNÄCK

FOTO:Viking Olsson/N

STENKNÄCKEN

Under senare år har spridda observationer av Stenknäck gjorts så långt norr ut som i Nedansiljan.

Helgnäs i Insjön, Kyrkogården i Leksand och Plintsberg är några platser som nämns.

Titta lite extra vid fågelbordet under hösten, vintern och våren. Stenknäcken är en liten vacker finkfågel som har ovanligt grov näbb. Den gillar med förkärlek körsbärskärnor och andra lite hårdare fröer. Solrosfröerna tas också liksom även hampfrö. Normalt finns denna vackra fågel i lövblandskog med risig undervegetation(gärna ekskogsdungar)upp till Mälardalen. En sakta förskjutning norr ut har noterats så var på din vakt!

Staffan Müller

Strömstaren är en trevlig bekantskap vid vintervakarna.
FOTO: Ragnar Nyberg

STÄLL UPP PÅ VINTERFÄGELTAXERINGEN !

UNDER FÖREGÅENDE ÅR BÖRJADE NÅGRA GRUPPER RÄKNA DE VINTERFÄGIAR SOM STANNAR KVAR I LEKSANDSTRAKTEN. SYFTET ÄR ATT ÅR EFTER ÅR FÖRETA SAMMA RUTT, SÅ ATT FÖRÄNDRINGAR I FÄGELFAUNAN PÅ SIKT SKALL KUNNA AVSLÖJAS. I ÅR SAMLAS VI DEN 29 DECEMBER KL. 09.00 VID SHELL PÅ ÅKERÖ. KONTAKTA: BOSSE ALEXANDERSSON TEL 108 20, SÅ FÅR DU PLATS I ETT INVENTERINGSLAG. OBS! DET KAN VARA SKÖNT ATT SKAKA AV SIG JULMATEN MED EN LITEN INVENTERINGSTUR, MEN GLÖM FÖR DEN SKULL INTE MATSÄCK OCH VARMA KLÄDER!

Lantmännen har erfarenhet, kunskap, rätt utprovade produkter, rätt pris inom den professionella växtodlingen i lantbruket. Det kan Din trädgård dra nytta av

INSJÖGRUPPEN ARBETAR SEDAN NÅGRA ÅR MED EGET PROGRAM.
TILL DESSA INBJUDES SÄVÄL ÄLDRE SOM YNGRE FÅGEL/NATUR-
VÄNNER.

VID UTFLYKTER GÄLLER VARMA KLÄDER, STÖVLAR, KIKARE
(OM DU HAR) OCH FIKA FÖRSTÅS!

PROGRAM HÖSTEN 85 / VÄREN 86

- 15/11 Vi spikar holkar. Tittar på bilder.
Slöjdsalen, skolan kl 18.00
- 16/11 Vi sätter upp holkarna. Skogsvandring - korvgrillning.
Samling skolgården kl 10.00
- 5/12 Bildkväll. Biblioteket, skolan kl 18.00
- 15/2 Skidtur i naturen. Samling skolgården kl 10.00
- Mars Ugglekväll. Se kommande anslag!
- 19/4 Orrspel. Samling skolgården kl 04.00
OBS! Mycket varm klädsel.
- 7/6 Fågelmorgon. Samling skolgården kl 06.00

VÄLKOMNA !

ANDERS LISSKAR tel 41197
HENRY POLLACK tel 40964
INGEGÅRD HYTTSTEN tel 40696

Tack for hjälpen. Janne & Co. pa:

Repro Jouren

BOX 7068 720 07 VÄSTERÅS TUNBYTORPSG.1
TEL. 021-13 26 10, 14 80 08

Ornitologi

Kom med i en cirkel om

"FÅGLAR FRÅN BÖRJAN"

- nybörjarcirkel som ger en genom-
gripande introduktion till ornito-
login, med speciell betoning på
fältbestämning.
15 sammankomster varav 5 exkursioner.

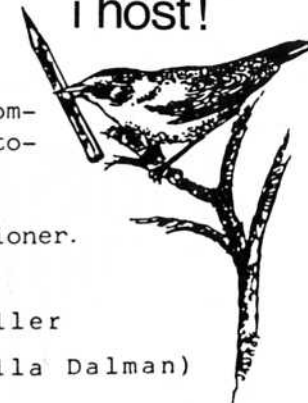
Ledare: Staffan Müller

Anmäl till: 0250/400 24 eller

0247/121 14 (Ulla Dalman)

studiefrämjandet
Fritidsrörelsernas eget studieförbund

Anmäl dig
redan NU
för start
i höst!

Ditt eget försäkringsbolag.

I Dalarna.

DALARNAS
FÖRSÄKRINGSBOLAG